

Vergisting van Reststromen VGI: businesscase

Samenvatting van de eindrapportage van RebelGroup Advisory i.o.v. FNLi en SenterNovem
SenterNovem WBS: 0158-06-08-01-001

Doel van de studie

De FNLi¹ en SenterNovem willen bevorderen dat de voedings- en genotsmiddelenindustrie (VGI-sector) een groter aandeel van de nu niet hoogwaardig ingezette reststromen aanwendt om energie te produceren². RebelGroup Advisory is gevraagd inzichtelijk te maken welke mogelijkheden er zijn voor rendabele vergisting van de reststromen en hoe e.e.a. organisatorisch kan worden vormgegeven.

Hiervoor hebben wij een model ontwikkeld voor investeringen in installaties waarin biomassa wordt omgezet naar biogassen. Deze biogassen drijven ofwel een WKK-installatie aan of kunnen direct worden aangewend als alternatief voor aardgas. Het model kan gebruikt worden:

- o voor het identificeren van de randvoorwaarden waarbinnen een vergistingsinstallatie rendabel te maken is;
- o om de haalbaarheid van specifieke vergistinginstallaties te analyseren.

Het model kan effecten van veel verschillende scenario's en omstandigheden doorrekenen. Het is bedoeld als hulpmiddel bij overleg, doordat het inzichtelijk maakt of een vergistingsinstallatie haalbaar is in een concrete situatie en welke criteria daarbij een beslissende rol spelen. De bijbehorende rapportage geeft de achtergronden en handleiding bij het model en de conclusies van het onderzoek. Mocht u hier interesse in hebben, neemt u dan contact op met de helpdesk van SenterNovem.

Conclusies

Op basis van de berekeningen en interviews trekken wij de volgende conclusies:

1. Een rendabele businesscase voor vergisting is mogelijk zonder energiesubsidie indien aan alle drie volgende voorwaarden wordt voldaan:
 - o binnen een bepaalde straal om de vergistinginstallatie voldoende reststromen beschikbaar zijn voor vergisting (die straal wordt mede bepaald door de grootte van de vergistingsinstallatie en is een van de output waarden van het model);
 - o bij een WKK - naast de afzet van electriciteit - in de directe omgeving afzetmogelijkheden zijn voor de geproduceerde warmte;
 - o het digestaat als meststof mag worden ingezet.

Deze omstandigheden zullen zich in de praktijk niet vaak gecombineerd voordoen.

2. Om vergisting kansrijk te maken, zal de industrie moeten inzetten op een langdurige samenwerking binnen de keten die loopt van toelevering van de reststromen tot afname van geproduceerde energie en digestaat. Als samenwerkingspartners liggen de volgende partijen voor de hand (in afnemend belang):

¹ FNLi is de branchevereniging van de levensmiddelenindustrie

² Dit rapport gaat alleen in op vergisting en op reststromen die nu niet hoogwaardiger ingezet kunnen worden. Daar waar het mogelijk is reststromen op een rendabele hoogwaardiger manier in te zetten (bijv. veevoer), heeft dat altijd de voorkeur.

- realisator/operator van de vergistingsinstallatie
 - afnemers van warmte – direct of in de vorm van biogas
 - elektriciteitsbedrijven
 - afvalbedrijven ten behoeve van verwerking digistaat.
3. Een bijdrage van de industrie voor de inbreng van de reststromen in termen van ontdoeningskosten is noodzakelijk.
 4. Schaalvoordelen van vergister en de WKK zijn beperkt. Weliswaar is een grote vergister tegen relatief lagere kosten te realiseren, maar voor de capaciteitskeuze is de beschikbaarheid van reststromen (transportkosten!) en de afzetmogelijkheden voor geproduceerde warmte of biogas in de omgeving van groter belang.
 5. Het belang van een ruimere milieuwetgeving is groot. De kosten van afzet van digestaat zijn zeer bepalend voor de haalbaarheid van een rendabele vergistinginstallatie.
 6. De potentiële bijdrage van vergisting aan de duurzame energiedoelstellingen zal bij de huidige prijsstelling van energie niet worden gerealiseerd zonder een energiesubsidie. Daarnaast zullen de vergunningsprocedures sterk verkort moeten worden.

Wie is aan zet?

Wanneer partijen serieus werk willen maken van de ambities ten aanzien van de duurzame verwerking van reststromen, dan zijn zowel overheden als de industrie aan zet.

Overheden:

De randvoorwaarden voor vergisting dienen versterkt te worden. Dit betekent voor de Rijksoverheid het op korte termijn invoeren van de voorgenomen subsidieregeling en het verbeteren van de milieuwetgeving (met name de meststoffenwetgeving). Voor de decentrale overheden betekent het dat men initiatieven zal moeten nemen om vergunningsprocedures te verkorten.

Industrie en partners

Anderzijds zal de sector de reeds aanwezige mogelijkheden voor vergisting aan moeten grijpen. Dat betekent dat op kansrijke locaties, waar grootschalig reststromen vrijkomen, waar ruimte beschikbaar is en potentiële afnemers van warmte aanwezig zijn, partijen met elkaar om tafel moeten om de mogelijkheden te onderzoeken.

Onze gesprekspartners die vergistinginstallaties realiseren zien grote kansen voor samenwerking met de grotere bedrijven uit de VGI-sector, wanneer deze bereid zijn om zich meerjarig te binden en transparant te zijn over de wijze waarop de reststromen ontstaan en worden verwerkt.

Advies

RebelGroup Advisory beveelt FNL I aan het bovenstaande te bevorderen door een project te starten waarin wordt toegewerkt naar een concreet businessplan voor een installatie, inclusief samenwerkingsmodel en financieringsmogelijkheden. Stap 1 in dit project is de identificatie van een locatie, stap 2 overleg met potentiële realisatoren zoals Orgaworld, Maris Projects, HoSt of energiebedrijven die ook zelf biogas produceren, zoals bijvoorbeeld Eneco.

Vergisting van Reststromen VGI: het vervolg

Naar aanleiding van bovenstaand project zijn er een aantal vervolgstappen gezet:

- Het Ministerie van LNV en de FNLI zijn in discussie over hoe hiermee verder te gaan en wat er van beide kanten wel en niet gedaan kan worden in het kader van 'Schoner en Zuiniger'. De conclusies van het onderzoek worden hierbij gebruikt om duidelijk te maken welke mogelijkheden vergisting biedt voor de inzet van reststromen uit de voedings- en genotmiddelen industrie.
- Het model wordt gebruikt in een project waarbij de haalbaarheid van een vergisterinstallatie voor de zuivelindustrie wordt bekeken.
- De conclusies van het model worden meegenomen in aankomende nota van de Werkgroep 'Groen Gas' van de Energietransitie.
- Het model is beschikbaar gesteld aan geïnteresseerden bedrijven en consultancy organisaties.